

СУРОГАТНЕ МАТЕРИНСТВО:

**допомога бідним сім'ям чи
маніпуляція людським життям?**

Бр. Володимир Гриб

СУРОГАТНЕ МАТЕРИНСТВО:

- ❖ Проблематика сурогатного материнства – проблематика останніх декількох десятиків років.
- ❖ Сурогатне материнство набрало розголосу через ЗМІ, а поступовий розвиток репродуктивних технологій, зробили його прибутковим і можливим до реалізації. Сьогодні можливість стати сурогатною матір'ю також пропагується через ЗМІ і соцмережі:

- Сурогатною матір'ю може бути жінка віком **від 20 до 35 років**
- Матеріальна винагорода за виношування дитини – **від 12 до 50 тисяч доларів**
- Обов'язкова умова для прийняття на «роботу» – наявність мінімум однієї власної здорової дитини
- Чоловік жінки-«інкубатора» повинен дати письмову згоду на штучне запліднення дружини

Реклама сурrogатного материнства у соцмережах (ВК):

• ВК існує кілька груп в яких можна зустріти ось такі записи:

- Я хочу стать суррогатной мамой!
- Как стать суррогатной мамой?
- Помогу стать суррогатной мамой, только для серьезных в Украине, пишите в личку.
- Сурогатне материнство. Допоможемо!

Итак, вы решили: хочу стать суррогатной матерью! Вы, конечно же, изучили множество источников информации, рассказывающих о том, как стать суррогатной матерью: и профильные сайты в Интернете, и предложения репродуктивных центров. Вы интересовались, сколько платят суррогатной матери; возможно, вы давали объявления – стану суррогатной мамой. Пишите в личку и мы свяжемся с вами. КАК СТАТЬ СУРРОГАТНОЙ МАМОЙ?

Положительный ответ на ваше пожелание – стану сурмамой – возможен ТОЛЬКО ПРИ НАЛИЧИИ СОБСТВЕННЫХ ЗДОРОВЫХ ДЕТЕЙ!!!!!!

Реклама сурогатного материнства у соцмережах (ВК):

-Инструкция по применению для тех, кто хочет стать суррогатной мамой.

Личный опыт:

В этом посте я хочу с Вами поделиться личным опытом суррогатного материнства. Я расскажу Вам ,как правильно и безошибочно пройти этот путь от А до Я...

- Хочу ребенка очень сильно помогите

- Бесплодие – а точнее, невозможность выносить беременность, имеет множество причин...

- Стану суррогатной мамой! Мне 21 год. Здоровая, не было ни выкидышей ни аборт, замерших и внематочных беременностей.

Есть свой ребенок , мальчик. Здоровый родился (56 см и 3520) .

Родился в срок, естественным путем.

Кровь 4+, веду здоровый образ жизни, не замужем, на переезд не согласна.все вопросы в личку.

Только Украина.

Фундаментальні документи Католицької Церкви щодо питання і практики сурогатного материнства:

1. Енцикліка “*Humanae Vitae*” (1968) Папи Павла VI (людське життя, прокреація, репродуктивні технології)
2. Інструкція “*Donum Vitae*”
3. Енцикліка “*Evangelium Vitae*”

Втручання Церкви у цю сферу натхненне любов'ю до людини,
щоб допомогти їй розпізнати і поважати свої права й
обов'язки (“*Donum Vitae*”)

Дитина: Власність? Право? Засіб? Ціль? Об'єкт?


```
graph TD; A[СУРОГАТНЕ МАТЕРИНСТВО] --> B[КОМЕРЦІЙНЕ]; A --> C[НЕКОМЕРЦІЙНЕ];
```

**СУРОГАТНЕ
МАТЕРИНСТВО**

КОМЕРЦІЙНЕ

НЕКОМЕРЦІЙНЕ

□ Старий Завіт (Бут. 30 ,1-7):

«Як же Рахиль побачила, що не народжує Яковові дітей, стала заздрити своїй сестрі і сказала до Якова: "Дай мені діток, а то вмру." Спалахнув Яків гнівом проти Рахилі й каже: "Хіба ж то я можу бути замість Бога, який відмовив тобі плідности лона?". Тоді вона й каже: "Ось моя слугиня Білга; увійди до неї, нехай уродить мені у прийми, щоб і мені розвинутись через неї." Тож дала йому Білгу, свою слугиню, за жінку, і Яків зійшовся з нею. Зачала Білга і вродила Яковові сина. Тоді Рахиль і каже: "Бог судив мені й почув також мій голос та й дав мені сина." Тому й дала йому ім'я Дан.

Знову зачала Білга, слугиня Рахилі, і родила Якову другого сина...».

□ Закони Хаммурапі:

"Якщо чоловік візьме заміж безплідну жінку, а ця безплідна жінка дасть своєму чоловікові рабиню і в такий спосіб народить дітей, а цей чоловік бажатиме взяти собі наложницю, то цього не можна дозволити тому чоловікові, він не може взяти наложниці" (§ 144)

**Замінне
материнство**

=

**Сурогатне
Материнство**

**Природне запліднення
(статевий акт)**

**Штучне
запліднення (*in vitro*)**

Сурогатне материнство не є тим самим, що й заміenne материнство згадане у Старозавітній історії Якова, Рахилі та Білги:

1. У сурогатному материнстві присутній комерційний елемент відносин
2. Присутність посередника
3. Використання сучасних технологій саме штучного запліднення

Тому, все це згідно морального вчення Церкви принижує гідність людської особи.

Де менше зло: штучне запліднення чи вступити чоловікові в інтимний зв'язок з донором?

Це 2-і перешкоди, які мають етичний характер

Етапи процедури сурогатної матері

1. Вибір сурогатної матері
2. Штучне запліднення
3. Виношення і народження дитини
4. Визначення юридичних відношень між подружньою парою і народженою дитиною.

1. Вибір сурогатної матері

- На основі медичних даних визначається що існує “необхідність” сурогатного материнства (відсутність матки, патології, які роблять неможливим виношування дитини)

Отже, йдеться про винятки сурогатного материнства, яке здійснюється лише з метою подолання безпліддя!

Проте практика показує, що за допомогою до сурогатних матерів звертаються й інші категорії осіб:

- *самотні чоловіки (хочуть мати лише дитину, без матері)*
- *гомосексуальні пари*

Умови до кандидатки:

- вік 20-35 років (однак вік не є найважливішим критерієм)
- мати власну здорову дитину

2. Штучне запліднення

- Не завжди сурогатній матері вдається завагітніти з першої спроби
- Може відбутися зачаття 2-ох або більше дітей (котики/песики?)
- Аборт (оскільки замовляли лише одну дитину)

3. Виношення і народження дитини

- Етап вагітності для сурогатної матері – її власна відповідальність за здоров'я і життя дитини
- **Правила під час вагітності для сурматері:**
 - Слідує порадам медиків
 - Не може приймати наркотиків
 - Не вживає спиртного
 - Багато відпочиває

ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ПОСТАЮТЬ В НАСЛІДОК СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА:

1. А що, як сурогатна матір не буде дотримуватися правил? Чи можна тоді розірвати договір? З чиєї ініціативи має походити розрив договору? Які підстави розривання договору, що має бути порушене з всіх пунктів правил виношення?

У випадку розривання договору у сурмами є такі шляхи: аборт (до 12 тижнів), доношувати дитину, а потім її віддати або залишити собі

2. А якщо сурмама через хворобу дитини захоче зробити аборт, а замовники ні!? Чи можуть вони на неї тут вплинути? Ні. Жінка в праві в будь-який момент і на будь-якій стадії відмовитися від участі в експерименті і на неї ніхто не зможе повпливати.

ПРОБЛЕМИ, ЯКІ ПОСТАЮТЬ В НАСЛІДОК СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА:

Поняття сурогатного материнства не стабільне і невідомо в яку ситуацію воно може перетворитися. Формально воно навіть вважається медичинським експериментом.

- Що робити тоді коли існують вади розвитку ембріона?
- А що як станеться викидень?
- А як буде в дитини хворе серце?

Дитина може стати нікому не потрібною. Хто першим від цього постраждає?

- Медики чи посередники, які в цьому допомагали. Бо генетичні батьки і сурмама можуть навіть не знати один одного, а ось лікарі часто – посередники.

Тому не завжди медика врятує фраза:

ми лише зробили те, що нас попросили і не несемо за це відповідальності.

Дане висловлювання не відповідає принципам цивільного законодавства. Пацієнт (сурогатна матір) може подати скаргу на медика про завдання шкоди її здоров'ю і життю. Тим більше що у вагітної особи піднімається рівень здатності до захворювань.

Спеціальний експертний комітет Ради Європи з біоетики і штучних методах дітонародження у 1989 р. випрацював наступні принципи:

1. Жоден медпрацівник або медичний заклад не повинні використовувати штучні методи дітонародження для зачаття дитини з метою виношення сурогатною матір'ю.
2. Ні один контракт чи погодження між сурогатною матір'ю і тою особою чи парою, для яких вона виношує дитину, не повинні мати сили закону.
3. Будь-яка діяльність посередників на користь осіб, зацікавлених у сурогатному материнстві, а також всяка зв'язана з цим рекламна діяльність має бути заборонена.
4. Проте, окремі держави у виняткових випадках, встановлених в національному законодавстві, з врахуванням п. 2 даного принципу можуть дозволити медичному працівникові чи закладу провести штучне запліднення сурогатної матері при умовах:
 - А) Сурогатна мама не отримує матеріальної вигоди від даної операції;
 - Б) Сурогатна мама має право після родів залишити дитину собі

Але насправді так не є... Проте, навіть якби так і було, чи цей закон є виправданим?
Ідеально: треба ввести цілковиту заборону цієї нової репродуктивної технології.

4. Визначення юридичних відношень між подружньою парою і народженою дитиною:

- Хто з двох матерів юридично відповідальний за дитину перед державою: та яка дала яйцеклітину чи та яка виношувала? (Проблеми суддів. Найважче питання для суддів-визначити, хто є батьком/матір'ю дитини?)
- Чи можуть згідно законодавства генетичні родичі відмовитися від дитини? (наприклад у випадку смерті когось із замовників. Чи може інший відмовитися від замовлення?)
- В 1978 р. у Великобританії з огляду на виникнення сурогатного материнства постала потреба дати етичні вказівки щодо цієї проблеми. Була створена комісія яка у 1984 р. видала документ “Report of the Committee of Inquiry into Human Fertilisation and Embryology”. Вирішили:
 1. Небезпека: вторгнення третьої особи у процес прокреації/знищення сім'ї.
 2. Використання жінкою свого лона немов інкубатора для фінансового збагачення – це приниження людської гідності.

“Report of the Committee of Inquiry into Human Fertilisation and Embryology”:

- Якщо договір між сурогатною матір'ю та подружжям замовниками підписаний у країні, яка забороняє сурогатне материнство, то подружжя замовники не можуть очікувати на підтримку влади та судочинства у разі виникнення проблем. (Наприклад коли сурмама прив'язалася до дитини).

Документ негативно оцінює сурогатне материнство та зазначає, що практика сурогатного материнства може мати непередбачені наслідки світового масштабу.

Науковець М. Бойлен-Фіцджеральд у питанні сурогатного материнства говорить про такі проблеми:

1. Воно не є природнім способом прокреації, який не лікує безплідність.
2. Народження дитини і психоемоційний стан сурогатної матері після дітонародження.
3. Непропорційність між сторонами, бо сурогатна матір має менше привілеїв.

о. ДеЛядюранте виділяє три аспекти порушення прав дитини через штучне запліднення, яке використовується у сурогатному материнстві:

1. Нове життя насправді не є даром, а, радше – річчю, яку можна виготовити чи сфабрикувати
2. Нове життя можна виготовити безоособовим процесом, тобто – будь-хто може здійснювати його, і таким чином, воно не є унікальним виразом особистої відданості.
3. Новому життю можна надати меншовартісну роль, як продукту процесу панування

□ **Російські вчені**, які займаються питаннями сурогатного материнства, погоджуються з тим, що основний мотив який пробуджує людину до сурогатного материнства полягає аж ніяк не а альтруїзмі жінки-донора: «Мотивація сурогатної матері, яка не являється ані родичкою, ані знайомою, достатньо серйозна, і як правило визначається вона соціальними проблемами».

Конкретні цифри:

- ❑ У США сурогатні матері коштують від 14.000-25.000 \$ за одну вагітність.
Натомість кошти які витрачає подружжя на сурогатне материнство можуть сягати від 40.000 \$ до 120.000 \$ в залежності від обставин, умов договору, а також країни та послуг які пропонує посередник.
- ❑ Станом на 2012 р. у США мінімальна федеральна зарплатня є 7,25 \$ за годину праці, натомість сурогатна матір за свої послуги отримує приблизно 0,50 \$ за годину вагітності.

Економічна ситуація ніколи не має бути причиною ставати сурмамою!

В Україні:

- 1.000 \$ - мінімальний пакет послуг з підбору сурогатної матері спеціалізованим центром.
- від 7.000 \$ – до 30.000 \$ - коштує жінка, яка пропонує себе в якості сурогатної матері (якщо двійня + ще 5-7 тисяч доларів)
- 300-400 \$ в місяць для сурогатної матері яка виношує
- 1.000-2.000 \$ - оплата юриста, який готує увесь пакет документів
- оплата всіх обстежень, курсу штучного запліднення (від 3.000 \$) і родів

Висновки:

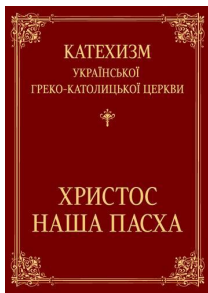
1. Суругатне материнство – бажання отримати дитину за будь-яку ціну, посідати її і володіти нею.
2. Воно суперечить цінностям християнського подружжя в той спосіб, що приведення іншої особи у подружній союз між чоловіком та жінкою спричиняє розрив подружнього союзу.
3. Практика суругатного материнства применшує гідність жінок, і особливо ставить під ризик жінок бідних країн. Крім того, руйнує структуру сім'ї.
4. Суругатне материнство ніколи не є те саме що й донорство. А материнство переважно розглядає як інструмент. Тому , це є продаж/купівля немовляти
5. Ніхто не має права мати чи не мати дітей. Не існує права мати дитину. Діти – плід подружньої любові. Право мати людину означає рабство. Дитина – особа, отже, не входить в категорію права
6. Дитину потрібно сприймати як дар, а не як засіб власного щастя чи предмет сподівань.

Висновки:

7. Не є дозволеним зачинати людське життя із наміром, щоб опісля його залишити.
8. Сурогатна мама “вирішує” проблему безпліддя інших людей. Хто дає їй це право? Може Бог не хоче в даний момент дарувати подружжю дитину? Дитина не була у планах Бога. Може Бог роками безпліддя мав спасти цю пару, або показати їм та іншим чудо...? Задалеко береться сурмама.
9. Мати яка народила – відкидає; генетичні батьки відмовляються? Це завелика ціна від перших днів життя. Дитина не тваринка і не предмет для експерименту, тому і держава має її захищати якщо цього не роблять навіть самі батьки.
10. Заради уникнення кризи ідентичності народженої особи і зламання традиційних родинних відношень не допускаються послуги матері яка виношує.

Документи Католицької Церкви:

- ❖ “Кожну людську істоту потрібно приймати як дар і Боже благословення” (Donum Vitae, II A)
- ❖ «Інструкція «Donum Vitae» вважає етично неприйнятним сурогатне материнство, з тих самих причин, які вимагають відмови і від штучного гетерологічного запліднення, бо воно: «Практично, суперечить єдності шлюбу і гідності людського дітонародження».
- ❖ “Дитина має право бути зачатою, виношеною у лоні, приведеною на світ і вихованою у подружжі: бо лише через певний і визнаний зв’язок зі своїми батьками дитина може розкрити власну ідентичність і досягти власного людського розвитку” (Donum Vitae, II, 1).
- ❖ “Традиція Церкви та антропологічний підхід визнають за подружжям та його нерозривною єдністю єдине середовище, гідне дійсно відповідальної прокреації” (Donum Vitae, II, 1)
- ❖ “Неприйнятними є всі методи гетерологічного штучного запліднення, а також методи гомологічного штучного запліднення, які замінюють подружній акт. Натомість прийнятними є методи, що допомагають подружньому акту і його плідності” (Dignitas Personae)

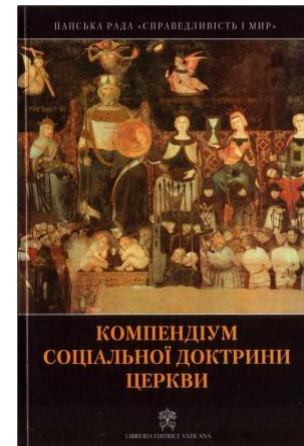

Катехизм УГКЦ

«Христос Наша Пасха»:

- ✓ «Святе Письмо на прикладах багатьох благословенних подружжів, які були спочатку неплодними: Авраам і Сара, Яків і Рахиль, Елкана і Анна, Захарія і Єлисавета, Йоаким та Анна, - навчає, що народження дитини є завжди даром Божим, про який слід молитися і прохати». (Арт. 874. Проблема штучного запліднення. Сс. 265-266)
- ✓ «Сучасні біомедичні технології штучного запліднення залучають сторонніх осіб до зачаття дитини та її виношування (донорів статевих клітин, лікарів, «сурогатних матерів»). Втручання сторонніх осіб у таїнство зачаття нового життя вже саме по собі є моральним злом. Сурогатне материнство, коли жінка виношує і народжує для замовників зачату в пробірці дитину, стає справжньою зневагою до дару материнства: жінка торгує своїм материнством, а народжена дитина зводиться до предмета купівлі-продажу. Сурогатне материнство, зачаття дитини з метою її продажу після народження та інші подібні дії є тяжким гріхом проти гідності початку людського життя. Такі вчинки зневажають Бога та гідність дитини як особи, створеної на образ і подобу Божу». (Арт. 876 с. 266)

Компендіум Соціальної Доктрини Церкви:

235. “Бажання стати батьком чи матір’ю не виправдовує жодного «права на дитину», натомість права дитини, яка має народитись, беззаперечні: їй треба гарантувати оптимальніші умови для життя стабільністю родини, заснованої на шлюбі, і взаємодоповнюваністю двох осіб, батька і матері...” (сс. 156-157).

530. “Необхідно наголосити на етичній неприйнятності всіх репродуктивних технологій. Донорство сперми чи яйцеклітини, сурогатне материнство, гетерологічне штучне запліднення, технології, які використовують лоно іншої жінки чи гамети людини, що не належить до подружньої пари, – усі ці технології порушують право дитини на народження від одного батька й однієї матері як з біологічної, так і юридичної точки зору...” (с . 157).

Сурогатне материнство згідно вчення Католицької Церкви вважається морально неприйнятною та неетичною практикою яка несумісна з розумінням християнського подружжя, плідності та дітонародження.

Сурогатне материнство – об'єктивне зло, яке за жодних обставин не може бути оправдане.

Отже, сурогатне материнство – маніпуляція людським життям, а тому не може вважатися допомогою бідним сім'ям.

Сурогатне материнство у своїй сутності применшує гідність людської особи, створює ринкові умови для торгівлі дітьми у світовому масштабі та здатне змінити

Список використаної літератури:

1. Енцикліка “Humanae Vitae” (1968) Папи Павла VI (людське життя, прокреація, репродуктивні технології)
2. Інструкція “Donum Vitae”
3. Енцикліка “Evangelium Vitae”
4. Документ “Dignitas Personae”
5. Романовский Г. Б. “Гносеология права на жизнь”. - СПб.: Издательство "Юридический центр Пресс", 2003. - 370 с.
6. “Біоетика”. О. І. Бойко. *Скрипт для студентів*, 2007.
7. “Сурогатне материнство – історія розвитку та морально-етична оцінка у світлі вчення Католицької Церкви”. А. Прадивус, магістерська робота 2012 р.
8. “Пізнай правду”. №1 (104) / 2014. Р. Боровий “Лоно в оренду”
9. Матеріали лекцій та прозїрки викладача п. Марії Яреми